

MEMORIA FINAL

Ier SEMESTRE

Programa Sanitari ADS Boví
Menorca

Autors:

Vist-i-plau del Sr. President:

Antoni Nicolàs Gràcia. Veterinari Col. 570

Sebastià Taltavull Bosch
President ADS Boví Menorca

Marian Huguet Sintes. Veterinària Col. 569
Joan Vinent Sintes. Veterinari Col. 572
Agustí Mercadal López. Veterinari Col. 699

Es Mercadal a 11 d'octubre de 2006

INDEX

- 1- Introducció.
- 2- Descripció dels objectius.
 - 2.1- Enquesta d' explotació.
 - 2.2- Programa sanitari.
 - 2.2.1- Campanya de sanejament ramader oficial.
 - 2.2.2- Campanya de control de parasitosi.
 - 2.2.2.1- Campanya de control de parasitosi externa.
 - 2.2.2.2- Campanya de control de parasitosi interna.
 - 2.2.3- Campanya de Llengua Blava.
 - 2.2.4- Campanya de control d'IBR, BVD i altres malalties infeccioses.
 - 2.2.5- Campanya de vacunació d'enterotoxèmia.
 - 2.2.6- Encefalopatíes Espongiformes Transmissibles.
 - 2.2.7- Control dels llibres de registre.
 - 2.3- Altres actuacions.
 - 2.3.1- Servei de receptació.
 - 2.3.2- Fira ramadera.
 - 2.3.3- Actuacions específiques.
 - 2.3.4- Website.
- 3- Incidències sanitàries.
- 4- Descripció econòmica.
- 5- Conclusions.
- 6- Annexes.
 - Annex I: Formulari d'enquesta.
 - Annex II: Facturació detallada i compulsada.
 - Annex III: Campanya de sanejament ramader. Resum per explotacions.
 - Annex IV: Campanyes del programa sanitari. Resum per explotacions.
 - Annex V: *"ESTUDI DE LA INCIDÈNCIA PARASITÀRIA EN EL BESTIAR BOVÍ I CONTROL DE LA DIARREA DEL VEDELL A L'ILLA DE MENORCA"*

1- INTRODUCCIÓ.

Enguany, seguint la línia del 2005 i gràcies a l'experiència adquirida els anys anteriors, s'han portat a terme, a més de la primera part de les campanyes descrites en el programa sanitari, altres actuacions incloses en el programa zootècnic que, sense cap dubte, beneficien al sector ramader boví de Menorca.

Cal destacar que la present memòria descriu exclusivament les campanyes englobades dins del programa sanitari realitzades només durant el primer semestre. Les campanyes del programa zootècnic no són objecte d'aquesta memòria. Així mateix, les campanyes del programa sanitari dutes a terme durant el segon semestre del 2006 seran motiu d'una memòria específica.

Val a dir que l'ADS Boví Menorca a aconseguir ser pionera dins de l'Estat Espanyol, en quant a campanyes, estudis i altres actuacions es refereix. En aquest sentit, destaquem el nostre Website destinat a informar als socis i a la població en general de tots els assumptes sanitaris derivats de les nostres actuacions a Menorca. La nostra base de dades amb més de 500 adreces de correu electrònic entre les que destaquem les Conselleries d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de totes les Comunitats Autònomes, Organismes i institucions europeus, premsa local i nacional, laboratoris farmacèutics veterinaris, entre moltes altres, són objecte dels butlletins informatius que llança la nostra associació. Aquesta actuació, sense cap mena de dubte, informa de tots i cada un dels aconteixements sanitaris dins del sector boví de la nostra illa. Les més de cinc centes entrades semestrals avalen la nostra feina.

També, en la mateixa línia del 2005, s'ha cercat que els productes farmacològics complissin com a mínim dos requisits imprescindibles: efectivitat per una banda y preus econòmics per l'altre. Tot i que aquestes premisses ja es van aconseguir el darrer any, les diferències més destacables són les negociacions amb els preus i els serveis. Aquestes, han estat a càrrec de l'ADS en la seva totalitat i les compres s'han realitzat a través de la cooperativa agrícola de Sant Guillem y Sta. Escolàstica a Ciutadella i UCAME (Unió de Cooperatives Agràries de Menorca) a Mercadal. La compra de tots els productes zoosanitaris per part de l'ADS a les cooperatives no ha suposat cap cost addicional. Només el fet de realitzar compres conjuntes ja redueix substancialment el cost dels productes i els costos en matèria de transport.

Aquest sistema s'ha traduït en la millora de la efectivitat en la gestió de les compres i l'abaratiment dels productes respecte al 2003.

Un altre aspecte important en el funcionament de l'ADS a estat en el sistema de gestió. Per poder millorar l'eficàcia i l'abaratiment dels costos de les nombroses tasques que desenvolupa l'ADS, enguany, s'ha optat per integrar les tasques tècniques, administratives i de gestió per una banda i en l'especialització dels Serveis veterinaris , com ja vàrem realitzar l'any passat, per l'altre.

Per donar un bon servei, les feines que s'han desenvolupat en els llocs com: la campanya de sanejament, supervisió de llibres d'explotació, recollida de mostres de les diverses campanyes i estudis, recollida d'informació per a problemes específics d'explotacions, assessorament d'instal·lacions, pautes de maneig, solucions de problemes clínics que afecten a un conjunt d'animals de la cabanya de l'explotació, etc. s'han destacat a dos veterinaris per a poder cobrir aquesta gran demanda. Per a les tasques de gestió com: negociació amb els diferents laboratoris per a la millora de preus i serveis, redacció de memòries, redacció i gestió d'estudis i campanyes, supervisió dels aspectes comptables i fiscals derivats de les campanyes sanitàries y funcionament de l'ADS, cerca de convenis amb institucions i empreses privades per a desenvolupar noves campanyes, propostes a administracions públiques per a la cerca de solucions a diferents problemes com, per exemple, convalidacions de software o propostes en gestió de residus, organització i solució conjunta amb els veterinaris de "camp" de les consultes generades pèls socis respecte a problemes sanitaris, de maneig i de millores qualitatives i quantitatives de les produccions, gestió del Website, etc. s'ha destacat a un veterinari. Per a la realització de totes les feines comptables i administratives que òbviamment s'en deriven del funcionament de qualsevol entitat, enguany s'ha destacat al Veterinari responsable en les tasques de gestió abans descrites. Durant el primer semestre no s'ha comptat amb cap secretari/a administratiu/va.

Sense cap dubte, aquest engranatge entre les feines de gestió i de camp s'ha traduït en una excel·lent eina per a millorar encara més l'efectivitat de les nostres tasques. Ja no només realitzem totes les campanyes del programa sanitari a hora i en benefici de tots i cada un dels socis, sinó que a més, hem pogut desenvolupar un programa zootècnic annexa duplicant el nombre d'estudis i projectes que desemboquen lògicament, a millorar l'estat sanitari de la cabanya bovina menorquina amb totes les conseqüències positives que això significa.

Tal i com es descriu en el Programa Sanitari del Ier semestre de 2006 de l'ADS Boví de Menorca les actuacions realitzades han estat executades segons un rigorós ordre de prioritats.

En el proper punt es detallen totes aquelles actuacions realitzades tal i com s'especifica en la memòria del Programa Sanitari del Ier semestre. Durant el transcurs del segon semestre s'estan realitzant les darreres actuacions per a assolir al complet el programa sanitari previst en el 2006. Totes elles seran descrites degudament en el transcurs d'aquesta memòria y en la memòria final del segon semestre al finalitzar l'any en curs.

2- DESCRIPCIO DELS OBJECTIUS.

En aquest punt farem referència a totes aquelles tasques realitzades per part dels serveis veterinaris de l'ADS.

2.1- ENQUESTA D'EXPLOTACIO.

Com a primer contacte amb cada una de les explotacions i seguint la línia de l'any anterior es va realitzar durant el primer semestre una visita a tots aquells ramaders associats de nou per tal de recollir tota la informació possible sobre la finca, els animals, el tipus de ramaderia que es realitza, el maneig que es fa, la problemàtica amb què es troben, etc. Per tal de recollir tota aquesta informació de la forma més ordenada i estàndard possible, vam confeccionar un model d'enquesta¹ amb els punts més importants a tractar en cada finca. Aquests son els següents:

- ✓ Dades generals de l'explotació: dades personals, tipus de bestiar i caps concrets, sistema d'explotació, tipus de instal·lacions, etc.
- ✓ Tractaments anuals que es realitzen: desparasitació interna i/o externa, secats, vacunacions, sanejament...
- ✓ Dades reproductives: tipus de cobrició i resultats, avortaments, repeticions,...

¹ Veure annex núm. I

- ✓ Maneig dels vedells: problemes amb els lactants (diarrees...)
- ✓ Nutrició: dades generals
- ✓ Dades del control lleter: RCS, bacteriologia, urea,...
- ✓ Dades d'opinió: per donar opció al ramader a exposar suggeriments o propostes per a l'ADS.

Les dades recollides en aquesta enquesta són una eina molt important a la hora de fer la nostra tasca, i ens orienten de quina és la problemàtica tant general com concreta dels associats. En funció dels problemes, l'ADS pot decidir incidir més en uns temes que en altres.

En l'actualitat a totes aquelles explotacions que decideixen associar-se a l'ADS se'ls hi realitza aquesta enquesta per a valorar el seus problemes i mancances pocs dies després de ingressar com a socis.

Les finques on es va realitzar l'enquesta i primera visita són les següents:

- 1- Santa Cecília (023-IB-0043)
- 2- Son Morro Nou (015-IB-0191)
- 3- Alquerieta Blanqueta (023-IB-0019)

A la resta de finques ja pertanyents a l'ADS es va realitzar una visita de control per a la verificació en l'execució de les campanyes i l'obtenció d'informació referent a problemes sanitaris.

2.2- PROGRAMA SANITARI.

Gràcies a la previsió a l'hora de realitzar el programa, enguany s'han desenvolupat els diferents tipus d'actuacions en funció del tipus de produccions. Ja vam fer referència en la memòria que hi ha dos grups d'explotacions, la majoritària que es caracteritza per una producció lletera/formatgera i l'explotació productora de carn.

Com veurem mes endavant algunes de les actuacions son comuns als dos grups encara que, en ocasions, la recomanació per part dels serveis veterinaris en quan a l'ús de teràpies profilàctiques puguin ésser diferents.

2.2.1- CAMPANYA DE SANEJAMENT RAMADER OFICIAL.

Les campanyes de sanejament ramader formen part dels programes nacionals d'eradicació d'enfermetats dels animals que són d'obligat compliment a tot l'Estat.

En el cas del bestiar boví, les malalties sotmeses a control són: Brucelosi, Tuberculosi, Leucosi i Perineumònia.

Les campanyes de sanejament tenen caràcter anual i permeten l'obtenció de la qualificació sanitària de les explotacions ramaderes.

Durant el primer semestre, de la mateixa manera que es va començar al 2005, l'anàlisi de Brucelosi, Peripneumònia i Leucosi la va realitzar IBABSA mitjançant la recollida de llet de tanc. Només per aquelles finques no productores de llet s'ha procedit a la recollida de mostres de sang per a la seva posterior anàlisi.

En quan a Tuberculosi el procediment ha sigut el mateix emprat en les darreres campanyes amb la intradermotuberculinització de tots els animals bovins majors de 3 mesos.

Des de el mes de gener del present any, els veterinaris de l'ADS venen realitzant el sanejament de les explotacions associades. La primera tasca fou la de crear un llistat amb les dates de l'últim sanejament realitzat a cadascuna de les explotacions. D'aquesta forma obtindrem una relació mensual d' explotacions per sanejar amb una data límit de 12 mesos des de l'últim sanejament.

Des de l'inici de les campanyes de sanejament aquestes s'han realitzat segons la previsió feta al començament sense que cap de les explotacions perdés la qualificació sanitària.

Actualment, el sanejament per a cada explotació es ve realitzant normalment als onze mesos des de l'última actuació i fins a dia 30 de juny de 2006, ja han estat sotmeses a la campanya 100 d'un total de 175² explotacions associades a l'ADS Boví de Menorca.

En quant a caps de bestiar, a hores d'ara, s'ha procedit a analitzar més de 5.000 animals. En l'annex III es mostra la relació de finques sotmeses a sanejament, així com, les dates d'actuació i el nombre de caps per explotació sanejats.³

Cal destacar l'importància que té, a tots els efectes, que cadascuna de les explotacions, de forma individual, puguin aconseguir i mantenir el *status* sanitari d'oficialment indemnes de les quatre enfermetats abans mencionades. Fins a data d'avui tan sols una finca va tenir un resultat sospitós a Brucelosi. Després de la notificació per part de l'IBABSA, els Serveis veterinaris de l'ADS van procedir a la presa de mostres de sang i enviament a l'IBABSA. A hores d'ara no tenim cap notificació oficial dels resultats de les anàlisi realitzades en cap de les finques.

En quant a Tuberculosi, durant el primer semestre, cap animal va reaccionar positivament a la prova intradèrmica.

Per altre costat, les campanyes de sanejament ramader ens permeten actualitzar el cens real de les explotacions, en elles queda constància escrita de tots els animals presents i són, per tant, una bona font d'informació a l'hora de verificar el nombre i la identificació dels animals de cada explotació.

2.2.2- CAMPANYA DE CONTROL DE PARASITOSI.

Menorca es caracteritza per tenir, a més d'una notable cabanya bovina, un sistema d'explotació normalment extensiu o semiextensiu. Això significa que el bestiar realitza pastoreig i que per tant, roman moltes hores en contacte amb les pastures. Aquests sistemes productius escollits per els ramaders de l'illa augmenten de

² El cens d'explotacions actual es de 175 finques segons la última actualització amb data de 1 d'octubre de 2006.

³ Els dígitos que apareixen anteriorment al signe + representen els animal on s'ha realitzat la presa de mostres per a l'anàlisi de Brucelosi, Peripneumònia i Leucòsi Enzoòtica Bovina. Es per aquest motiu que en les finques lleteres el seu valor es = 0. Els dígitos posteriors al signe + representen els animals intradermotuberculinitzats.

forma considerable l'exposició del bestiar a tot tipus de paràsits i els seus vectors de transmissió.

Les condicions que faciliten el tancament dels cicles parasitaris, la resistència de paràsits i larves, l'estat immunitari dels animals i la càrrega ramadera són factors que intervenen en la presentació de les malalties parasitàries.

És per això que un punt molt important dels programes de lluita i prevenció en el bestiar boví és la desparasitació, donat que, com a veterinaris de l'ADS Boví de Menorca, la nostra tasca es fonamenta en vetllar pèl manteniment de la salut animal, com a factor ineludible d'una producció animal rentable i com a mitjà per evitar riscos a la salut humana, per les seves relacions amb els animals o per el consum de productes alimentaris. Al mateix temps també hem de contribuir al benestar dels animals per tal d'evitar-los sofriments i molèsties com a conseqüència de les infestacions parasitàries i d'altres patologies.

Per tal de conèixer l'estat actual dels animals de les explotacions que formen part de l'ADS s'han dut a terme una sèrie d'actuacions:

- A través de l'enquesta d'explotació realitzada al 2003, 2004 i al 2005, s'ha obtingut informació tant de la realització o no de desparasitacions (internes o externes), així com també dels productes utilitzats i de les aplicacions fetes per part de cadascuna de les explotacions i, de forma indirecta, hem pogut conèixer la incidència de certes malalties parasitàries.
- Amb les actuacions dutes a terme pels veterinaris de l'ADS a diverses explotacions (sanejament, etc.) també s'ha tingut un contacte directe amb els animals de manera que hem pogut obtenir una informació molt valuosa de la presència de paràsits, principalment a nivell extern, així com també treure algunes conclusions sobre possibles parasitacions internes reflectides en l'estat físic dels animals.
- Durant el primer semestre s'ha pogut elaborar la memòria final de l'estudi "*ESTUDI DE LA INCIDÈNCIA*

PARASITÀRIA EN EL BESTIAR BOVÍ I CONTROL DE LA DIARREA DEL VEDELL A L'ILLA DE MENORCA" gràcies a l'ajut del Grup d'Acció Local Leader + Illa de Menorca. En aquesta memòria es fa una descripció acurada de les actuacions realitzades al llarg de 2 anys, així com dels seus resultats i les conclusions. Aquest estudi s'adjunta en l'annex núm. V d'aquesta memòria.

Per tots aquests motius i gràcies als resultats de "*l'estudi de la incidència parasitària en el bestiar boví i control de la diarrea del vedell a l'Illa de Menorca*" les campanyes antiparasitàries del 2006 s'han desenvolupat i es desenvoluparan de la forma que descriurem en els propers punts.

Un altre aspecte que cal destacar de la campanya de desparasitació externa i interna, fet constatat pèls serveis veterinaris de l'ADS, és l'existència d'una part de ramaders que no han realitzat cap d'aquestes campanyes durant el 2005. Donada la obligatorietat d'aquestes, tal i com especifiquen els estatuts de l'associació, durant els primers mesos del 2006 i per acord de la junta de l'ADS aquestes explotacions han sigut convidades a abandonar la nostra associació. També es donaran de baixa aquelles explotacions que no participin i mostrin interès en la realització del programa sanitari duran el segon semestre.

Un altre aspecte que cal tenir en compte a la hora de valorar les finques que han realitzat les campanyes es el fet de que alguns ramaders treballen o participen en diverses explotacions amb altres cartilles ramaderes. En el nostre cas, totes aquestes explotacions estan donades d'alta degudament a la nostra associació. Per motius fiscals o personals alguns ramaders facturem els productes de les campanyes a una sola cartilla ramadera tot i que els productes s'apliquen en el total de les explotacions i dels animals.

2.2.2.1- CAMPANYA DE CONTROL DE PARASITOSI EXTERNA.

La parasitació externa fa referència a la colonització en els animals d'alguns artròpodes i insectes com ara són paparres, àcars productors de les sarnes, mosques, etc. provocant diferents tipus de lesions a diferents òrgans i sistemes.

A Menorca ens trobem amb dues malalties parasitàries de gran rellevància. Per una part la *Piroplasmosi* que, encara que es tracta d'una parasitosis de localització principalment hemàtica, es transmet per la picada d'algunes espècies de paparres. La Piroplasmosi té caràcter endèmic a la nostra illa i es manifesta en una elevada incidència. Actualment els nostres Serveis veterinaris estan treballant en un estudi per a identificar la incidència de les distintes espècies de Piroplasmosi (Babesiosi, Theileriosi, etc.) tan patògenes com apatògenes realitzat gràcies a un conveni de col·laboració assolit entre l'ADS Boví Menorca i el Centre de Recerca en Sanitat Animal (CReSA), organisme depenent de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). En la memòria del segon semestre del programa sanitari es facilitaran degudament les dades del corresponent estudi.

L'altra parasitosis que afecta al bestiar boví de l'illa és la *Hipodermosi*, transmesa per mosques i que té repercussions importants a nivell econòmic i de benestar animal.

Per tot lo exposat anteriorment la campanya de desparasitació externa s'ha dut a terme de manera similar a com vàrem realitzar-la l'any anterior utilitzant la combinació de Deltametrina i Amitraz o Clorfenvinfos com a base farmacològica.

Els productes que L'ADS ha posat a disposició dels associats de forma subvencionada són substàncies d'aplicació per via tòpica on la seva aplicació es realitza durant els mesos de primavera i estiu ja que és el període de l'any on aquests paràsits es troben en major quantitat.

Els principis actius i indicacions d'aquests productes són els següents:

- ***Deltametrina 7.50 mg.*** Per a la prevenció i tractament de les infestacions per ectoparàsits (mosques, insectes voladors, paparres i pois).
- ***Amitraz 125 mg.*** Per a la prevenció i tractament de les infestacions per paparres, àcars de la sarna i pois.
- ***Clorfenvinfos 200mg.*** Per el control de paparres, pois, mosques i altres ectoparàsits del bestiar.

La combinació de la Deltametrina amb qualsevol dels altres dos principis actius està demostrant ser una bona teràpia profilàctica enfront de les parasitacions externes.

Com a conseqüència de la amenaça de la malaltia de la Llengua Blava a l'illa de Menorca, enguany, com en les darreres campanyes, s'ha fet una especial insistència en aquesta campanya.

En l'annex IV es resumeix el nombre d'animals tractats per explotació a través de les nostres campanyes.

El període d'execució es va iniciar al mes de març i s'està succeint sense interrupcions durant els segon semestre, no obstant, el període de màxima aplicació dels productes es van produir en primavera i estiu. En la memòria del Programa Sanitari del segon semestre s'especificaran les finques en el quadre resum d'actuacions realitzades participants en aquesta i en d'altres campanyes.

2.2.2.2- CAMPANYA DE CONTROL DE PARASITOSI INTERNA.

Les malalties parasitàries tenen gran importància a les explotacions lleteres donades les pèrdues de producció que

originen. Per una banda els animals més joves veuen compromès el seu creixement i per l'altra, la producció lletera de les vaques pot disminuir respecte a altres animals sans.

Els paràsits interns els podem agrupar en dos grans grups des de el punt de vista pràctic:

- **Macroscòpics:** *Nematodes*, *Trematodes* i *Cestodes*. De localització pulmonar i gastrointestinal.
- **Microscòpics:** *Protozous* i *Coccidis*. Per la seva mida no són susceptibles de ser detectats a simple vista.

No obstant, en " *l'estudi de la incidència parasitària en el bestiar boví i control de la diarrea del vedell a l'Illa de Menorca* " de l'annex núm. V es detalla el tipus de paràsits trobats en els corresponents estudis realitzats.

La desparasitació interna duta a terme a bona part de les explotacions de Menorca⁴ consistia en l'aplicació d'una dosi anual a l'estiu amb productes d'aplicació parenteral que no podien aplicar-se durant el període de lactació per problemes de residus a la llet. Això ha repercutit negativament a la nostra cabanya donat que un grup important d'animals a cada explotació restaven sense tractar.

Per garantir que tots els animals de les explotacions associades es sotmeten a la desparasitació i tenint en compte els bons resultat assolits en la darrera campanya, així com, els resultats de l'estudi esmentat anteriorment, l'ADS ha seleccionat una sèrie d'antiparasitaris interns amb diferents pautes i tipus d'aplicació. Els principis actius i indicacions d'aquests productes són els següents:

- ***Ivermectina***. Pel tractament i control de verms rodons gastrointestinals i pulmonars, barbs (hipodermosi), pois, àcars productors de les sarnes i altres. D'aplicació parenteral només per animals que no estiguin en lactació.

⁴ Cal assenyalar que a un alt percentatge d' explotacions no es realitzava aquest tipus de desparasitació del bestiar boví abans de constituir l'ADS i l'any 2003-04 el percentatge de finques que van desparasitar va augmentat notablement.

- ***Ivermectina/ Clorsulon.*** Antiparasitari amb la mateixa activitat que l'anterior i també davant les distomatosi produïdes per *Fasciola hepatica i gigantea*. Aquest producte està destinat a aquelles explotacions ubicades a zones humides de l'Illa. (Veure mapa d'annex núm.V)
- ***Eprinomectina.*** Antiparasitari amb la mateixa activitat que el primer, però amb aplicació externa ("pour-on") i amb zero dies de període de supressió. Les característiques d'aquest producte fan que es pugui utilitzar durant el període de lactació assegurant d'aquesta manera que tot els bovins d'una mateixa explotació es sotmeten a la desparasitació.

Aquesta campanya es va iniciar a principis de maig i terminarà a finals d'octubre. Els resultats obtinguts fins al moment son excel·lents.

Tal i com es pot constatar en l'annex IV algunes finques manquen per desparasitar. Cal destacar que la majoria d'elles, per recomanació dels Serveis veterinaris en el cas de que només es practiqui una sola desparasitació, es l'aplicació dels productes entre els mesos de setembre-octubre, a fi efecte, d'interrompre el cicle biològic de la hipodermosi. En aquest sentit, els veterinaris de l'ADS conjuntament amb els membres de la junta estan lluitant per a que tots els socis procedeixin a la desparasitació al 2006.

2.2.3- CAMPANYA DE LENGUA BLAVA

Com ja vam especificar en la memòria del Programa Sanitari del Ier semestre la participació dels serveis veterinaris de l'ADS ha estat a diversos nivells.

En primer lloc s'ha procedit a participar activament en el *Programa Nacional de Control de Lengua Blava* en l'extracció de mostres de sang de tots aquells animals presents en les finques que

han actuat com a finques sentinelles. La recollecció de les mostres s'ha realitzat un o dos cops al mes (depenent de l'estació) amb un marge major de 15 dies entre extraccions. L'enviament i anàlisi de les mostres es va realitzar a través de l'IBABSA.

Sense cap dubte, aquesta campanya ha estat possible i podem valorar-la molt positivament gràcies a la col·laboració dels ramaders titulars de les finques sentinelles, així com els tècnics que en major o menor mesura han treballat en les diferents parts.

2.2.4- CAMPANYA DE CONTROL D'IBR, BVD I ALTRES MALALTIES INFECCIOSES.

Tot i que la campanya de vacunació a Menorca es sol realitzar entre els mesos de setembre i octubre, algunes finques, per raons tècniques o productives, la realitzen en altres èpoques de l'any. Per aquest motiu la campanya de vacunació va començar el darrer mes de gener i terminarà al mes de desembre de 2006 continuant amb la propera campanya al 2007. D'aquesta manera la campanya de vacunació es ve realitzant al llarg de tot l'any i es preveu realitzar-la d'aquesta manera en el futur.

Donat que les pautes vacunals difereixen en funció de les característiques tècniques de cada vacuna, el concepte de campanya puntual per a la vacunació deixa, en aquest cas, de tenir sentit. No obstant, en l'annex IV, s'especifiquen les finques i els animals vacunats des de l'un de gener fins al 30 de juny.

L'elecció de les vacunes s'ha realitzat tenint en compte diversos criteris com la quantitat i qualitat en el cas de les vacunes polivalents i el marcatge en les monovalents. Lògicament, s'ha fet una feina molt important, al igual que en totes les altres campanyes, en aconseguir les millors condicions econòmiques i l'abaratiment màxim dels productes.

Les vacunes polivalents emprades inclouen la lluita contra el virus de la *Rinotraqueïtis Infecciosa Bovina* (IBR), el virus de la *Diarrea Vírica Bovina* (BVD), el virus de la *Parainfluenza* (PI3), el *Virus Respiratori Sincitial* (VRS), i algunes serovarietats de la

bactèria causant de la *Leptospirosi*. En quan a les vacunes monovalents s'ha optat per la vacuna marcada d'IBR i de BVD per tal de poder diferenciar, en cas d'analitzar el bestiar, el virus camp del virus vacunal.

Per altre banda, durant la campanya 2003-04 els serveis veterinaris van constatar que en molts casos, els ramaders vacunaven al seu bestiar sense tenir una evidència clara de la patologia regnant en la seva explotació. Per aquest motiu, els veterinaris de l'ADS varen aconseguir a través d'una empresa farmacèutica i un laboratori diagnòstic veterinar, l'elaboració d'un estudi de prevalença de IBR a l'illa de Menorca els resultats dels quals ja es van lliurar en la memòria del programa zootècnic de l'ADS. Aquest estudi òbviament complementa l'estudi realitzat pels serveis veterinaris de l'ADS conjuntament amb el laboratoris Schering-Plough sobre la prevalença de *Leptospira* serotip Hardjo, del que ja es van comentar els resultats en la memòria descriptiva del primer semestre del 2003.

També en l'annex IV es detalla el nombre de dosis emprada per explotacions tenint en compte la revacunació del bestiar jove. No s'ha tingut en compte la revacunació semestral, en el cas de les vacunes que així ho requereixen, donat que aquesta, es farà dins de la memòria del Programa Sanitari del segon semestre del 2006.

2.2.5- CAMPANYA DE VACUNACIO D'ENTEROTOXEMIA.

Com ja es va especificar en la memòria del programa sanitari del primer semestre del 2006, també s'ha procedit a realitzar la campanya de vacunació d'enterotoxèmia. Al igual que en la campanya de vacunació abans comentada, aquesta s'està realitzat durant tot l'any, donades les característiques intrínseques en la pauta de vacunació. Totes les explotacions associades i dedicades a l'engreix de vedells han participat o estan participant en aquesta campanya. En algun cas excepcional s'ha procedit a la vacunació de bestiar adult, donat que, les seves característiques productives així ho aconsellaven.

En l'annex IV també es detallen per explotació el nombre d'animals vacunats.

2.2.6-ENCEFALOPATIES ESPONGIFORMES TRANSMISIBLES.

Durant el primer semestre, seguint la línia dels anys anteriors, l'ADS Boví Menorca ha col·laborat activament amb els programes de vigilància i control de la encefalopatia espongiforme bovina.

El control que han efectuat els Serveis veterinaris son bàsicament a nivell de camp mitjançant la comunicació a la Conselleria d'Agricultura i Pesca de qualsevol sospita, essent els procediments de presa de mostres i anàlisi, competència d'IBABSA.

2.2.7- SUPERVISIÓ DELS LLIBRES DE REGISTRE.

Una de les funcions de l'ADS consisteix, segons la normativa vigent, en la col·laboració amb el control de la identificació animal. Els veterinaris de l'associació han d'actuar en la supervisió dels llibres de registre de cadascuna de les explotacions que formen part de l'ADS i en la correcta crotalització dels seus animals.

En aquest sentit, a totes les finques inscrites a l'ADS se'ls hi supervisa els crotals i el llibre d'explotació i es subsana qualsevol deficiència en la identificació del bestiar a través d'informes que son entregats a l'IBABSA, i aquest, a la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

Es important destacar que els serveis veterinaris de l'ADS també col·laboren activament en l'actualització dels censos durant les campanyes de sanejament. D'aquesta forma el servei de ramaderia de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca pot obtenir informació actualitzada amb l'estalvi de recursos humans que això suposa.

Un altre aspecte remarcable es la incorporació del llibre del medicament. Donada la gran dificultat que existeix en la correcta

complimentació del mateix, els Serveis veterinaris han constatat algunes deficiències en la seva complimentació per part d'algunes explotacions. No obstant, hem i seguirem treballant, per superar aquest difícil repte.

2.3- ALTRES ACTUACIONS.

2.3.1- SERVEI DE RECEPCIÓ

Els serveis veterinaris de l'ADS, en compliment de la llei del medicament, l'any 2004 ja varen posar en marxa un servei de receptació mitjançant el qual qualsevol soci a qui se li dispensa un medicament, prèviament, se li prescriu una recepta que l'empara.

Des de l'un de gener fins al 30 de juny de 2006 els Serveis veterinaris han prescrit 327 receptes de les quals 58 s'han prescrit per a la realització de la campanya d'higiene i profilaxi desenvolupada per IBABSA. La resta (269) s'han prescrit per a la realització del programa sanitari i del programa zootècnic en el primer semestre.

2.3.2- FIRA RAMADERA

Per tal de poder donar a conèixer als ramader i al públic en general les actuacions sanitàries de l'ADS es va crear en la darrera fira del camp, en el terme municipal d'Alaior, l'exposició de pòsters on s'oferia informació d'algunes campanyes i actuacions realitzades, així com, dels seus resultats i conclusions.

Durant el transcurs de la fira es va informar de les campanyes realitzades durant el 2005 i les campanyes que estaven previstes per al 2006 als socis que així ho sol·licitaven. També es va procedir a respondre consultes efectuades pèls socis relacionades amb temes sanitaris, econòmics i administratius de l'ADS.

2.3.3- ACTUACIONS ESPECIFIQUES

El nombre de consultes i actuacions realitzades des de el 1 de gener fins al 30 de juny han estat nombroses, no obstant, en la segona memòria del Programa Sanitari del 2006 s'especificarà detalladament el contingut d'aquestes, donat que, es presentaran estadístiques de les analítiques acumulades al llarg de l'any. Entenem que presentar el 50% dels resultats analítics no suposen dades estadísticament representatives.

També, algunes actuacions específiques es presentaran en la memòria final del Programa Zootècnic, donat que algunes d'elles, han sigut finançades amb altres partides pressupostàries no vinculades al Programa Sanitari.

2.3.4 - WEBSITE

Una de les actuacions desenvolupades per l'ADS i gràcies al Programa Leader+ Illa de Menorca, ha sigut la creació del nostre Website propi. El disseny i programació del web es va iniciar durant l'any 2004, però no va ser fins al mes de febrer del 2005 que el Web va entrar en funcionament.

Les característiques més destacables les resumim en els següents punts:

- 1- El web de l'ADS és el primer *Website* a nivell nacional. Això implica que, com a pioners, basem el seu funcionament no només per als socis o habitants de Menorca sinó que el seu àmbit d'actuació és nacional.
- 2- S'han creat fòrums de discussió sobre temes proposats al sector ramader i al sector veterinari.
- 3- S'informa de totes les campanyes, estudis i projectes realitzats per l'ADS amb butlletins de notícies. També s'informa dels

aconteixements, dins del sector boví, que esdevenen a Menorca.

- 4- El sistema permet als ramaders tenir una clau d'accés exclusiva per a poder visualitzar els resultats de les seves analítiques, campanyes, censos, etc.
- 5- El web consta també d'un espai de promoció per als productes elaborats per als nostres socis totalment gratuït.

En aquests moments l'ADS compta amb més de 500 usuaris que reben periòdicament les notícies publicades, entre els que destaquem: Conselleries d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de totes les Comunitats Autònomes, Mitjans de comunicació (premsa escrita, ràdios i televisions locals, autonòmiques i nacionals), Institucions europees del sector, veterinaris i laboratoris farmacèutics, entre d'altres. D'aquesta manera, l'ADS pot informar d'absolutament tot el que succeeix en el sector boví de Menorca.

Com a dades més representatives podem dir que durant el primer semestre s'han assolit més de 500 entrades al Web i que s'han integrat dos finques en l'apartat de "els nostres productes" amb la finalitat de promocionar els seus productes.

3- INCIDENCIES SANITÀRIES.

Les incidències sanitàries més remarcables provenen de patologies infeccioses. Afortunadament, patologies com la Hipodermosi, comencem a tenir una incidència baixa gràcies a les campanyes de desparasitació externa i interna.

Per a les malalties sotmeses a sanejament i fins a data d'avui, només ha aparegut 1 cas sospitós a Brucelosi en les analítiques realitzades. Davant la sospita es va procedir per part dels veterinaris de l'ADS a la recollida de mostres de sang de tots els animals de l'explotació afectada i a l'enviament de les mateixes a les dependències de IBABSA. Els resultats de les serologies a hores d'ara encara no han estat facilitats als nostres Serveis veterinaris.

Per Brucelosi, Leucosi i Peripneumònia Enzoòtica Bovina, pressuposem que els animals han sigut negatius, donat que, aquesta informació no ens ha estat facilitada.

Davant els problemes reproductius d'algunes explotacions i després d'haver analitzat alguns dels seus animals es manté, en termes generals, els resultats obtinguts en el 2005, essent la infestació per Neospora el diagnòstic més freqüent. En la memòria descriptiva del programa zootècnic del 2005 s'aborda amb més profunditat aquesta i altres patologies.

Durant la realització d'anàlitzes de llet també es va evidenciar un percentatge alt de finques que conviuen amb *Staphylococcus aureus*. Totes les finques varen ser assessorades per a poder eradicar o conviure (segons la prevalença) amb aquestes patologies minimitzant els seus efectes. No obstant, aquesta campanya es va realitzar a través del Programa Zootècnic i per tant, en la memòria final, s'especificaran tots els resultats i conclusions de les diverses actuacions realitzades.

4- DESCRIPCIÓ ECONÒMICA⁵.

El desenvolupament de la primera part del Programa Sanitari òbviament ha originat despeses que a continuació desglossarem. No obstant, en l'annex núm. II es detallen algunes de les factures generades i relacionades únicament amb despeses de medicaments. En la memòria del segon semestre s'especificaran la resta de despeses, tant d'aquest concepte com d'altres (despeses de laboratoris analítics, honoraris veterinaris, despeses administratives, etc.)

Donat l'elevat nombre de productes emprats en les diferents campanyes, en aquesta memòria només s'especifiquen despeses relacionades amb l'adquisició de productes farmacològics i biològics. Així, per a una millor comprensió, només s'especifica una sola partida.

- Despeses de laboratoris comercials: Es tracta de les despeses de fàrmacs per a dur a terme les campanyes del programa sanitari en la seva primera part, tot i que això, no implica que alguns d'aquest medicaments adquirits en el primer semestre podran ser utilitzats durant el segon. Com ja

⁵ En l'annex núm. II s'adjunten les fotocòpies compulsades de les factures detallades.

es va especificar en la memòria del Ier semestre, les campanyes obeeixen a criteris tècnics i no pas administratius.

Altres despeses generades per l'ADS com: despeses comptables, despeses generades d'estudis i altres campanyes fora de programa sanitari, telefonia fixa, despeses d'oficina, taxes, impostos, etc. no són objecte de justificació en aquesta memòria tot i que considerem necessàries per el bon funcionament de l'ADS.

5- CONCLUSIONS

La canalització de les subvencions a través de les ADS per a la realització dels programes sanitaris tal i com es regula en l'Ordre de la Conselleria d'Agricultura i Pesca de 26 de maig de 1992, sense cap dubte, es tradueix en una millora substancial en quant a l'estatus sanitari i millora de qualitat es refereix.

El Programa Sanitari de la nostra ADS està dissenyat per a l'obtenció d'un estat sanitari òptim dins de la nostra cabanya, no obstant, les recents normatives europees ens empenyen cada cop més a millorar tant les produccions com les qualitats d'aquests productes.

Tot i que el Programa Sanitari, en el seu conjunt, s'està desenvolupant de forma normal, les normatives que regulen els ajuts a les ADS en l'àmbit Balear en el present exercici, ens obliga a elaborar 4 memòries per a proposar i justificar el mateix Programa. Aquesta memòria, tot i que conclou les despeses obtingudes durant el primer semestre, no clausura les actuacions que s'hi estan desenvolupant. Com ja es va especificar en la memòria del Programa Sanitari del Ier semestre del 2006, la divisió del Programa Sanitari es deu a motius administratius i no pas tècnics. Es per aquests motius que es fa francament difícil especificar en un semestre les campanyes i actuacions que s'estan desenvolupant contínuament al llarg de l'any, i inclòs, d'un exercici a l'altre.

Tal i com marquen aquestes normatives, a principis del 2007, es a dir, en menys de tres mesos, es tornarà a redactar una altre memòria, la memòria final del segon semestre, concluint així, la totalitat de les campanyes assolides.

També, al igual que en el 2005, es proporcionarà per cortesia, la memòria final del Programa Zotècnic, donat que, tot i que és un Programa independent al Programa Sanitari, sí complementa els objectius d'aquest.

6- ANNEXES

ANNEX I:

FORMULARI D'ENQUESTA

INFORMACIÓ TÈCNICA SOCIS ADS BOVÍ DE MENORCA

DADES GENERALS

Municipi Explotació NCR

Nom Telèfons

Adreça de contacte

Camí

Veterinari clínic

Llibre explotació nou? Al dia?

Nombre de caps: HR S Rc Cr Total

Compra de bestiar Total

Altres animals:	Caprí	Sí	☐	No	☐	Nº	____
	Oví	Sí	☐	No	☐	Nº	____
	Porquí	Sí	☐	No	☐	Nº	____
	Equí	Sí	☐	No	☐	Nº	____
	Aviram	Sí	☐	No	☐	Nº	____
	Altres	Sí	☐	No	☐	Nº	____

Observacions

Sistema d'explotació:

Comentaris ▼

Explotació lletera Sí No

Explotació formatgera Sí No

Explotació d'engreix Sí No

**Explotació mixta
Instal.lacions:**

Sí **No**

• **Sistema de munyida:**

Sala de munyir **Sí** **No** **Nº**

Munyida directe **Sí** **No** **Nº**

Altres **Sí** **No** **Nº**

Observacions

• **Higiene de munyida:**

Freqüència d'higiene

Producte

• **Estabulació**

• **Engreix**

DADES TÈCNIQUES

Desparasitació externa: Sí No Producte Data

Desparasitació interna: Sí No Producte Data

Vacunació: Sí No Producte Data

Mamitis: Bany de mugrons

Prevenió mamitis

Incidència

Tractament

Sanejament:

Data últim sanejament

Positives Sí No Anys

Sospitoses Sí No N°

Observacions:

MALALTIES PARASITÀRIES

Presència de paparres Sí No Època

Presència de barbs Sí No Època

Mal groc Sí No N° afectats

Presència de cucs Sí No

Anorèxia Sí No N° afectats

Observacions:

TRASTORNS REPRODUCTIUS

Tasa d'abortaments

Repeticions

Infertilitat

Reproducció natural

Sí

No

Raça Mascle

Reproducció artificial

Sí

No

Analítica

Sí

No

Comentaris

TRASTORNS NEONATALS

Morts neonatals

Defectes congètit

Diarreas

Mortalitat diarreas

Alimentació

Comercial

Dosi alimentària

Freqüència

Calostre

Establució 24h

Sí

No

Hores

Observacions

NUTRICIÓ

Pinso

Ensitjat

Ferratge

Observacions

CONTROL LLETER

RCS

Bacteriologia

Urea

Altres

OPINIÓ

Problemes del sector

Problemes explotació

Com pot ajudar l'ADS?

Suggestiments

ANNEX II:

FACTURACIO DETALLADA I COMPULSADA.

ANNEX III:

**CAMPANYA DE SANEJAMENT RAMADER OFICIAL.
RESUM PER EXPLOTACIONS.**

ANNEX IV:

**CAMPANYES DEL PROGRAMA SANITARI.
RESUM PER EXPLOTACIONS.**

ANNEX IV:

***"ESTUDI DE LA INCIDÈNCIA PARASITÀRIA EN EL BESTIAR BOVÍ I
CONTROL DE LA DIARREA DEL VEDELL A L'ILLA DE MENORCA"***

VEURE ESTUDI EN SECCIO DE NOVETATS